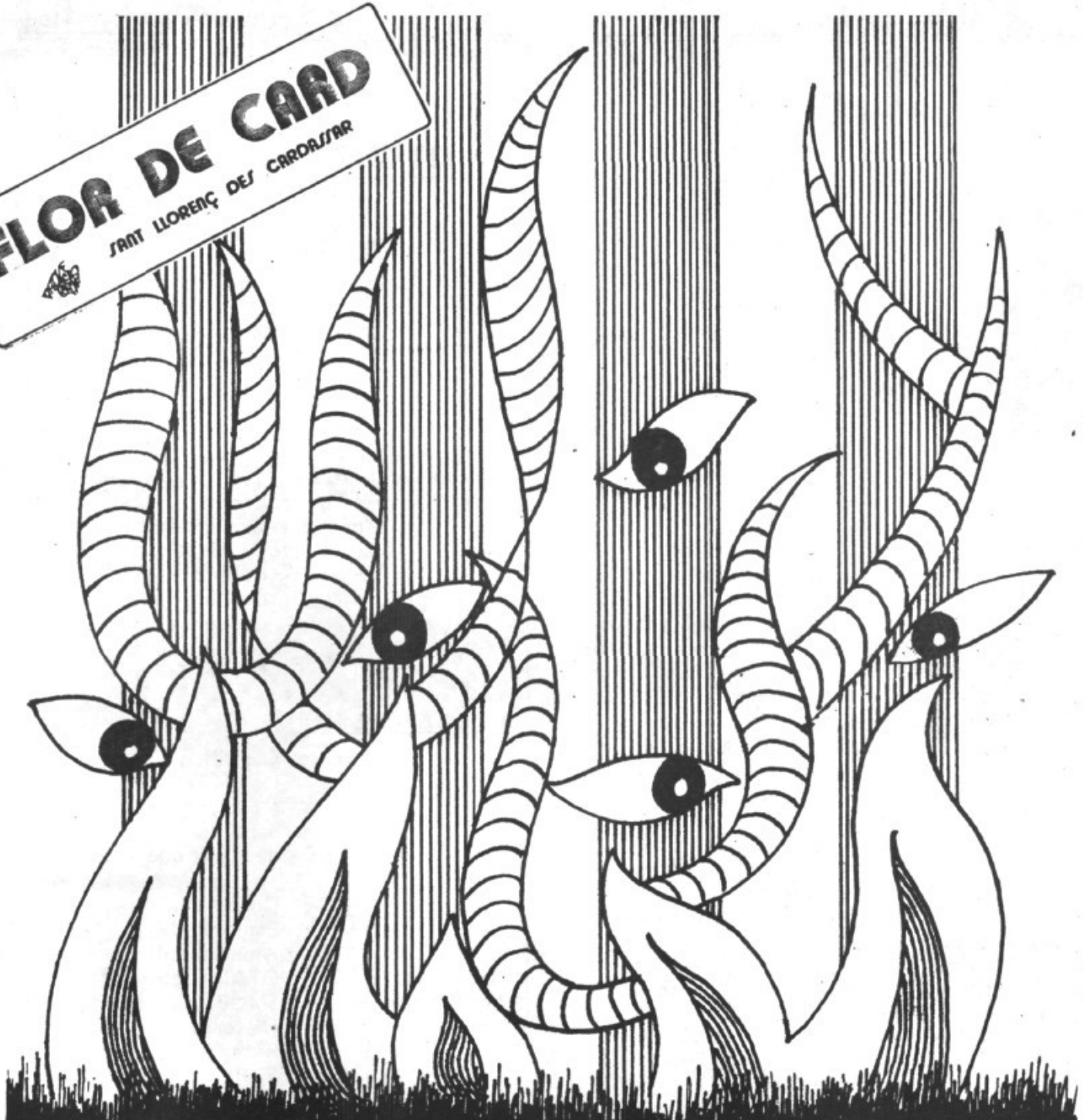

FLOR DE CARD
SANT LLORENÇ DES CAROLINAR

III DIMONIADA

12 GENER 1986

SANT LLORENÇ

MALLORCA

Un dels arguments que més utilitzen els qui estan a favor de l'autorització de noves urbanitzacions, és el que fa referència als llocs de feina que es crearien, posant especial esment en fer notar que la majoria d'aquests llocs de feina serien ocupats per veïnats del propi poble, en el nostre cas, Sant Llorenç. Hi hauria -diven- a més dels treballadors que ocupassin les places hoteleres i els comerciants que llogassin o comprassin els bars i les botigues, un bon grapat de professionals del poble que contribuirien a la construcció dels edificis, ajudant, així, a crear riquesa i a millorar el nivell de vida dels llorencins.

Idò bé, maldament sigui Sant Llorenç el tercer municipi de l'illa -després de Ciutat i Calvià- en volum de construcció, la majoria de la qual està centrada a Sa Coma, ¿quants són els professionals llorencins que hi treballen? ¿Quins fusters, picapedrers, guixaines, llanterners, electricistes o ferrers de la vila s'encarreguen de les nombroses obres d'envergadura de sa Coma? Només en coneixem un.

Potser adduiran que el fet d'esser les empreses llorencines més aviat petites les impossibilita d'efectuar obres d'aital importància, però això són arguments fàcilment rebatibles quan hom sap que no té perquè una sola empresa haver d'efectuar tota una obra, ans bé es poden fer -i de fet es fan- les contractacions per pisos, per posar un exemple.

La realitat és aquesta: a les terres llorencines s'estan movent molts de dobbers, i les poques empreses que tenen la possibilitat de quedar-se'n qualcun no són tan nombroses com caldria desitjar. És una més de les contradiccions llorencines, on els seus habitants no gaudeixen de les avantatges de pertànyer a un dels pobles més rics de l'illa.

Flor de Card

Bolletí-revista del Card, Centre Cultural de Sant Llorenç des Cardassar.

Adreça: Carrer de Sant Llorenç, 36.

Telèfon: 569119.

Setembre de 1985.

Número 109.

Dipòsit legal: 765-1973.

Edita: Centre Cultural Card.

Imprimeix: Apóstol y Civilizador (Petra)

Director: Josep Cortès i Servera.

Consell de Redacció: Felip Forteza

Guillem Pont

Guillem Quina

Guillem Soler

Miquel Sureda

COL.LABOREN

Bartomeu Caldentey Cartell que anunciarà la III Trobada de Diables, a celebrar a Sant Llorenç pel gener de l'any que ve.

APA		3
Josep Cortès	Crònica Informal	4
	Espipellades	8
	Ajuntament	12
Antoni Sansó	OTAN, no!	6
M ^a Bel Sancho	SMOE	7
Ramon Rosselló	Història	9
Maria Galmés	Batec	10
	Si lleu...	18
	Comptabilitat	
Antònia Servera	Batec	10
Sylvie Fornés	Homenatge	13
Guillem Femenias	Wunsch	13
Ramon Draper	L'alcoholisme	14
J. Domenge	L'Escola Card	15
Llorenç Artigues	Eteland	16
	Setembre	17
Bernat Pascual	Esports	19
Guillem Pont	Ca's Pinxo	20
Bel Nicolau	Distribució	

NOTA

Els articles apareguts en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus propis autors.

A la reunió ordinària de l'APA -que es va adelantar una setmana per mor de la urgència dels temes a discutir- es tractaren els següents assumptes:

* Prop d'una dotzena de pares se'n cuidaran de la distribució dels llibres de text, que es durà a terme a sa rectoria els dies 12, 13 i 14, de sis a nou de l'horabaixa. A la mateixa reunió quedaren establerts els torns de cadascun d'ells.

* Sembla esser que les monges ens deixaran una aula per cobrir les deficiències d'espai que tenim fins que s'acabin les quatre aules noves que es construeixen al pati. Hi aniran els alumnes de quart, i, com que són dos grups, es dividirà la sala amb una partida de planxes d'aglomerat.

* En cas de que, a l'hora de començar el curs, l'Ajuntament no hagi adequat mínimament el solar que va comprar, el director ens fa sebre que no l'utilitzaran per a res. Faran el recreo en el tros que queda del pati de l'escola i elaboraran un calendari de torns.

* El dia 19 de setembre quedà fixat com a data per a celebrar l'Assemblea General de l'APA, a la qual s'ha d'elegir la nova Junta i els pares que han de formar part del Consell Escolar. La Junta anterior donarà part de les activitats realitzades i del balanç econòmic del curs passat. Oportunament es donarà una nota als nins i es faran fer una partida de crides.

* En Ponç Gelabert, encarregat del Dojo Muratore, ens fa arribar una carta on ens comunica que el curs 1985-86 seguirà donant classes de judo als nins/es interessats. Veim amb satisfacció que l'any passat no hi va haver cap accident.

I sense més temes a tractar s'aixecà la sessió.

El dia 26 de setembre es va celebrar l'Assemblea General Ordinària de l'APA, convocada per tal d'elegir els pares que han de formar part del Consell Escolar, a més dels integrants de la nova Junta Directiva. Després que el director del centre, en Jaume Mayol, explicàs les funcions del futur Consell Escolar, es va procedir a la presentació de candidats i a la posterior votació, que quedà de la següent manera:

Guillem Pont	48 vots
Nadal Caldentey	46 vots
Joan Jofre	44 vots
Josep Cortès	44 vots
Jaume Ferrer	38 vots
Margalida Mora	37 vots
Antònia Salas	33 vots
Antoni Cabrer	21 vots

Fins que entri completament en vigor la nova llei -la LODE-, la qual possiblement disposarà que siguin cinc els pares que l'integrin, entraran a formar-hi part els quatre més votats -com l'any passat-, quedant el cinquè a la reserva.

Posteriorment, i després que la responsable del SMOE, na Maria Bel Sancho, explicàs el què havia fet i el què pensava fer, es va procedir a l'elecció dels pares que formaran la nova Junta, quedant així com segueix:

President	Pere Riera
Vice-President	Guillem Soler
Secretari	Pere Mesquida
Tresorer	Joan Carrió
Pàrvuls	Tomeu Domenge
Primer A	Mda. Mora
Primer B	Toni Cabrer
Segon	Guillem Quina
Tercer	Joan Santandreu
Quart A	Joan Bauça
Quart B	Pere Ballester
Cinquè A	
Cinquè B	Aina Simonet
Sisè A	Joan Jofre
Sisè B	Joan Tous
Seté	Tomeu Mestre
Vuitè	Bel Soler
Altres vocals	Llorenç Bauça
	Josep Cortès
	Mateu Quina
	Rafel Febrer
	Jaume Ferrer
	Pere Femenias
	Guillem Pont
	L. Caldentey

5-IX-85. 14:32. A l'Informatiu Balear es fa sebre que l'endemà es debatrà una moció de censura al batle de Sant Llorenç, presentada pel PSM, PSOE i DCS.

5-IX-85. 16:37 (h.e.h.e.)*. En Tomeu Brunet, en Miquel Mascaró i en Tomeu Pont es reuneixen a ca n'Obrador per mirar de trobar solucions a temes polítics i urbanístics. Hi ha ofertes de pactes que no són acceptades pel cap de llista del CDS.

5-IX-85. 21:49 (h.e.h.e.). Reunió a ca'l batle entre els del seu grup, Alianza Popular i Unió Mallorquina per clarificar postures. Posteriorment poguérem comprovar que les clarificaren.

5-IX-85. 21:53 (h.e.h.e.). Reunió al Cafè de S'Hort entre els regidors del PSM, PSOE i CDS. Tema: la moció de censura al batle.

6-IX-85. 17:21 (h.e.h.e.). Els d'Unió Mallorquina es reuneixen per decidir quin camí ha de prendre el seu partit.

Com pots comprovar, a principis de setembre l'ambient polític llorençí estava de lo més engrescat. I no és extrany. Era el primer poble de les Illes que debatia una moció de censura al batle, i, encara que no fos vinculant, era un espectacle al qual no estàvem avesats ni noltros ni ells.

¿I què vol dir això de vinculant?

Que maldament sortís aprovada, el batle no té l'obligació de dimitir. Si això hagués passat en haver tornat fer eleccions municipals en Busco ja no seuria a la mateixa cadira.

¿I com llamps llavonses sí i ara no?

Perquè el PSOE ha elaborat una nova llei de Règim Local, però només n'ha posat en marxa una part. Com que té molts de batles ha volgut fer una llei a la seva mida, posant en funcionament aquella part que els dóna més poders, i deixant reposar dos anys més aquella que els perjudica.

Aquesta sí que m'és bona! ¿I com va anar?

¿I què vols que et digui? Els de l'oposició exposaren el perquè no estaven d'acord amb l'actuació del batle, però ni els seus ni els qui li fan costat varen dir res a favor seu. Va quedar com a magra i deslluïda. Però escolta el que va exposar cada un.

Va començar en Falera, que feia de batle, donant quatre normes pel debat, normes que, a dir ver, no es compliren en tota la vetlada, sobretot en el que feia referència a rèpliques: 15 minuts per a cada grup; 5 minuts de rèplica per al.lusions; 5 minuts més de contra-rèplica; finalment, altres tants de recontrarè-

plica. Seguidament va exposar la postura del seu partit, Alianza Popular. Després de demanar perdó per llegir l'escrit en castellà, va afirmar que ell sempre havia intentat la unió i ara ho volia tornar provar, encara que creia que seria mal de fer ginyar els de l'oposició. Considerava la moció de censura l'assumpte més transcendental de la legislatura, i, vist que encara no serviria per res ja que el batle no tenia intenció de dimitir, amb o sense ètica, els convidà a retirar-la perquè no quedàs registrada en el llibre d'actes per tota la història del poble. Segons el seu veure, l'obsessió de l'oposició per tomar el batle feia que l'Ajuntament de cada vegada fos més mal de governar i, després de sentenciar que "nadie es poseedor de toda la verdad", els va recordar que en Tomeu havia estat elegit batle pels mateixos regidors i que d'aquesta manera no arribaríem enlloc.

Es veu que faria qualsevol cosa perquè l'Ajuntament funcionàs, eh?

Home, jo crec que sí, sempre i quan ell quedàs amb els qui comanden, s'entén...

En haver acabat en Falera el seu discurs, va agafar les messions n'Antoni Cuc, que va començar dient que aquesta vegada únicament xerrava en nom del PSM. Replicant a les paraules d'en Vaquer i abans d'amollar el seu rolo, va dir que considerava l'assumpte de Sa Punta molt més important que aquest i que el batle va entrar a l'Ajuntament dins les files d'un partit que posteriorment el va expulsar. Tot seguit, després de fer notar la poca valentia del batle per no haver tengut coratge de mostrar cara, va enumerar una barbaritat de motius pels quals havia presentat la moció: propostes aturades, defensa d'interessos particulars, despreci a la democràcia i als regidors, plens suspesos sense cap tipus d'explicació, preguntes sense contestar, intents de canviar acords ja presos, prohibició de fer crides als qui no són dels seus, boicot a la festa de sa Punta, acords incomplits, no convocatòria de plens ordinaris, despreci a la cultura, manca de planificació urbanística, Normes Subsidiàries aturades, pagaments sense consignació pressupostària, autorització il.legal als serverins per tirar els fems al nostre abocador... i un caramull més que no vaig tenir temps material de copiar.

Sagrades! Devia parèixer que resava la lletania!

No me'n parlis! Els haurem de demanar una subvenció per paper i tinta, que sinó no farem els nostres!

I els altres, ¿no li replicaren?

En Coll, en sentir la barrumbada va voler aclarir que no havia dit que estàs a favor del batle i que moltes d'aquelles coses les ignorava.

I a la seva intervenció, ¿què va dir?

No, això va esser tot. No va dir res més.

Es veu que no deu esser gaire xerrador ¿i els altres?

N'Ignasi, ressaltant que no faria una crítica a la persona sinó al càrrec, va insistir en les seves tesis de que la democràcia era el govern de la majoria, i l'Ajuntament de Sant Llorenç, en aquest aspecte, començava a assemblar-se a Sudàfrica, on la minoria blanca detenta tot el poder sobre la majoria negra. Va voler que quedàs constància de que, malgrat les amenaces personals que hi havia hagut, l'oposició té dret a censurar, fiscalitzar i criticar els qui comanden i que estava d'acord amb el regidor Sansó. Encara, però, hi va voler afegir una sèrie més de motius que justificaven la presentació de la moció: l'expulsió del regidor Mestre a l'hora d'obrir les pliques, l'intent d'asfaltar el camí de Ca'n Duai i el de voler-hi abocar els fems de la

comarca, el nepotisme que practica el batle donant les obres als amics i venent VIPSA els materials de construcció, la manca de funcionament de les comissions informatives... Va acabar dient que l'únic que interessava al batle era conservar el càrrec encara que l'Ajuntament restàs aturat.

I amb aquesta comparança amb Sudàfrica, ¿degué voler dir res més?

Per ventura que l'oposició ja està negra de tant d'aguantar aquesta situació!

Acte seguit va agafar la paraula en Tomeu Carbó dient que considerava que el batle havia d'haver vingut i convidant els assistents a votar a favor de la moció. Vet-ací els seus arguments: la democràcia és el govern de la majoria, però les minories han d'esser respectades; en Busco ja no representa res dins la Corporació: ni la majoria, ni el partit ni l'opinió pública i, per tant, és l'únic responsable de la situació en què es troba l'Ajuntament; els regidors que signen la moció representen la immensa majoria dels llorencins; el batle ni governa ni deixa governar i que ells han cregut, han ajudat i

.../...
han esperat, però ara la paciència ja ha ves-sat.

N'Antoni Ordinas, agafant el torn d'intervencions, va manifestar que ell havia aconsellat al batle que no comparegués i que, naturalment, no feia comptes recolzar la moció, entre d'altres coses perquè sabia el què havien fet els del CDS i el PSOE durant quatre anys. Com a prova del que deia va concloure: "Basta llegir Flor de Card".

En Tomeu Carbó, sentint-se al·ludit, li va voler recordar que la moció l'havien presentada al batle, no a ells, però n'Antoni, desencisat, va sentenciar: "Lo millor seria que mos n'anàssim tots".

I el públic, ¿què feia?

Quan va sentir les paraules de n'Antoni Ordinas va esclatar en mamballetes al temps

que repetia: "Sí, sí, sí, que se'n vagin!"

En Falera, posant orde, va demanar a veure si qualcú més havia d'intervenir, i, com que ningú no va demanar la paraula, va fer a sebre que els del seu partit no recolzarien la proposta perquè seria canviar massa vegades de camisa. Després d'unes discussions sobre si havia d'esser pública o secreta, es va procedir a la votació, donant el resultat més o manco conegut de 6 vots a favor de la moció i 4 en contra.

D'aquesta manera, idò, tenint la certesa de que el batle no compta amb el vist i plau de la majoria dels regidors, seguirà dirigint els assumptes de l'Ajuntament llorencí.

Josep Cortès

(*): Hora envant, hora enrera.

Opinió

OTAN, NO!

El mes de maig d'enguany començava una sèrie d'escrius en aquesta revista damunt l'OTAN, i demanava als altres partits polítics del poble que es pronunciassin sobre el tema. Davant els resultats de la meva petició el mes de juny vaig fer un escrit per a ells, per veure si qualcú s'anima a escriure, però ni així ho vaig aconseguir. Es veu que als nostres polítics el tema els és gros i prefereixen callar abans de no sebre què dir.

El mes passat vaig encetar un escrit explicant un poc el perquè dins el PSM estam tan en contra de l'OTAN, escrit que intentaré completar un poc més avui.

Per a mi, i crec que per a la majoria de la gent, és molt difícil avui imaginar-nos una guerra nuclear. Ha d'esser alguna cosa molt diferent a totes les guerres anteriors. S'utilitza la paraula guerra, però seria un suïcidi col·lectiu de tota la humanitat. Els Estats Units i Rússia tenen armes nuclears acumulades amb les quals es podria destruir en poques hores pràcticament tots els centres de vida.

Ens trobam, doncs, davant un fenomen totalment nou que no s'havia produït mai en la història. El tema de la seguretat, de la nostra seguretat, passa per fer tot el possible per evitar una guerra nuclear. Al-

guns argumenten la conveniència de que Espanya estigui dins l'OTAN, com si estàs-sim a l'any 49, però s'equivoquen, ja que estam dins una situació molt diferent.

Amb la nostra integració rompem un equilibri de ja més de mig segle, i això està provocant una resposta per part del Pacte de Varsòvia, i conduirà a un augment del perill de guerra.

Avui dins les nostres fronteres no hi ha armes nuclears. Estar dins l'OTAN significa instal·lar-ne dins el territori espanyol. Els qui diuen que això no passarà estan deformant la realitat. E.E.U.U. no pot acceptar un ingrés com el nostre sense armes nuclears. Estar dins l'OTAN ens converteix en un peó més d'un bloc ja existent, per tant deixa les decisions importants en mans d'altres, més concretament en les dels E.E.U.U.

Noltros pensam que fora de l'OTAN Espanya pot, en lo polític, en lo econòmic i fins i tot en lo militar disposar d'un sistema plural d'acords i de tractats que reforcin la nostra seguretat i mantenguin l'actual equilibri europeu. Per això seguim demanant que el PSOE compleixi amb la promesa del referèndum, i per això volem sortir de l'OTAN.

Antoni Sansó - PSM

UN NOU CURS ESCOLAR

Dins l'escola se senten, un altre cop, les rialles i els crits dels nins/es, el renou i el bullici ens demostra que tots tornam a començar una nova tasca.

Els nous professors han vengut a Sant Llorenç amb molta il·lusió i ganes de fer feina, cosa que no hauria de mancar mai a un bon professional de l'ensenyament. Estan disposats, idò, a treballar dur per tal de que els nins aprenguin molt i amb gust. Segur que tothom ho agrairà.

El S.M.O.E., després d'un any d'experiència dins l'àmbit local, es proposa, juntament amb els serveis municipals d'Artà i Capdepera, donar certa prioritat a la tasca de coordinació comarcal durant el proper curs.

Això de coordinació comarcal vol dir que intentarem unificar els criteris pedagògics de la comarca del Llevant i treballarem conjuntament en alguns aspectes, per exemple:

- a) Es posarà en pràctica un programa d'educació sanitària a les escoles, amb la col·laboració dels metges de cada municipi.
- b) Així com elaboram un material didàctic per a 3er d'EGB -del qual han sortit vàries unitats: la nostra localitat, el carrer Major, els serveis municipals..., que intenten apropar els programes dictats pel Ministeri d'Educació dins l'àrea d'experiència

cies a la realitat més pròxima a l'al.lot-, ara s'elaborarà material per als nins de 4rt per donar-los a conèixer la nostra comarca.

- c) Els curssets per a mestres seran oberts a tots els ensenyants llorencins, artanencs, gabellins.
- d) Organització d'un Seminari Permanent entre els ensenyants de la comarca que treballin dins la línia de l'escola mallorquina. Elaboració de material.
- e) Exposicions conjuntes.
- f) Servei de logopèdia comarcal.
- g) Possibilitar l'intercanvi d'experiències entre els al.lots d'Artà, Capdepera i Sant Llorenç.

I resumint podríem dir que el que es pretén és unir els esforços de tots per donar una bona ensenyança als al.lots de la comarca del Llevant.

Tornam començar, doncs, un nou curs escolar. Esperam que els pares hi participeu i ens ajudeu. La idea és que entre tots formem un equip unit amb un sol fi: que els nostres nins/es tinguin el dia de demà un bon record de la seva escola.

Maria Bel Sancho

AUTOESCOLA
CARDASSAR

major, 22

Nota

El Centre Musical Sant Llorenç fa sebre a tots els interessats que dia 15 d'octubre començarà un curs de solfeig i un altre de trompeta, trombó i clarinet. La matrícula costarà 500 pessetes.

Els qui s'hi vulguin apuntar es poden dirigir a Joan Lloré, al carrer Ordines, o a Joan Bauçà (Blanc), al carrer del Pou, qui els ampliaran la informació.

Que fa
el Consell Insular
en Turisme, Indústria i Comerç

El pilar més important de la nostra economia, rep suport del Consell Insular de Mallorca a través d'estudis i enquestes d'aquest mercat.

El Consell Insular de Mallorca ajuda en general totes les activitats promocionals tant a nivell nacional com "Un hivern a Mallorca", com a nivell internacional —"Congrés anuals d'Agents de Viatges de diverses nacionalitats" "Congrés Mundial de la Tercera Edat (FIAPA)"—.

Edita guies, mapes, cartells i altres publicacions destinades a facilitar el coneixement de l'illa.

També mereix destacar-se la campanya de neteja de platges i altres llocs d'interès turístic.

Manté oberta una oficina d'informació turística a Alemanya i hi ha previsions d'obrir-ne una altra al Regne Unit.

Col·labora també amb les oficines de turisme que hi ha en els municipis turístics.

Anualment distribueix el cànon d'energia entre els ajuntaments afectats per la producció i la transformació energètica.

Promou la celebració de conferències, fires i curssets que activin la indústria i el comerç.

Subvenciona i impulsa l'ús d'energies alternatives.

Consell Insular
de Mallorca

c/ Palau Reial, 1

Quan es públic que va anar a ses títeres de Cala Millor a veure es lle-ons de n'Angel Cristo o ses cuixes de na Bàrbara Rey -que podeu ben creure que no hi van tots per lo mateix-, va observar que una immensa xarxa queia damunt es palco presidencial, va pensar, corprès, que una partida de bèsties salvatges havien fuit de sa gàbia i se volien empassolar qualque espectador menjívol.

Dins pocs moments se va restablir s'orde i pogueren comprovar que, per mor d'un nuu mal fet, sa xarxa d'es trapezistes s'havia desfet i havia anat a caure damunt en Busco, en Mauri i en Falera, que feien manotades per llevar-se-la de damunt.

Sort que es domador no els va confondre i, a cops d'escorretjades, els va fer passar p'es tubo, que si no...

¿Que no sabeu quina xeripa ha trobat es nostro cabo, en Long Peter? Idò que ara es Consell li ha de pagar vint-i-quatre mil pessetes cada any per mirar a veure si ha plogut. No em direu que no té collons s'assumpto!

Li han fotut una capseta davora es camp de futbol, i ell, es dies de brusca, ha d'anar a canviar un paper que diu s'aigua que ha caigut i els l'ha d'enviar.

Deu esser un bon fumador, perquè diu que sols no li basta per tabac!

Després d'unes llargues i merescudes vacances, es nostro benvolgut batle s'ha reincorporat a sa penosa, ingrata i abnegada tasca de regir es destins municipals.

Quina no deu haver estat sa seva sorpresa quan es lleials col.laboradors que va deixar encarregats li comunicaren que es contraris, aprofitant sa seva absència, li havien posat una moció de censura.

-Quina creu, Déu mevet! -diven que podia esser que exclamàs. Un que fa tot lo que pot i sap p'es poble i llavonses haver-se de trobar amb aquestes fetxories!

Fa un caramull de mesos que s'Il.lustríssim va acordar instal.lar una partida de parallamps a diferents indrets d'es poble, de manera que sa totalitat d'es casc urbà romangués protegit.

Déu faci que no hi hagi cap desgràcia irreparable per no haver complit s'acord, que sinó s'exposa bé que es responsables no se treguin sa barrumbada tossint.

Com que es darrer control de s'OJD certifica que cada mes se venen a Espanya més de 12 milions de revistes "del corasón", a partir d'ara s'haurà acabat es xerrar de pressuposts municipals, llicències urbanístiques o corrupcions polítiques.

Si lo que vol sa gent són xafarderies sobre personatges més o manco públics, mirarem de trobar una Estefania llorencina, un Bertín carrioner o una Griñón S'Illotera, i per ventura aixecarem es cap -i sa bossa- una mica més de lo que hi estan.

En es ple que varen debatre sa moció de censura an es batle, en Falera, tot compungit i carregat de remordiments, va demanar perdó an ets assistents per llegir es seu discurs en castellà.

Per justificar es seu pecat va argumentar que en política no et pots fiar de ningú, i molt manco d'es traductors de discursos, que per una coma de no-res et fan dir negre allà on tu volies dir blanc.

Per evitar aquests problemes no mos quedarà més remei que fer-los fer un curset accelerat de mallorquí, per veure si d'una vegada aprenen sa seva pròpia llengua, que ja està bé!

Josep Cortès

EL PRÍncep DE VIANA

Durant el present segle s'han escrit diversos llibres recolzant la tesi de que el descobridor d'Amèrica, Cristòfol Colom, no solament era mallorquí sinó que va néixer a Felanitx, fruit de la unió carnal del príncep don Carles de Viana amb una tal Margalida, i això -segons aquests escriptors- succeí quan el príncep va estar tancat pres al castell de Santueri.

Fa uns anys vaig escriure un article damunt el "Felanitx" on intentava demostrar que el príncep de Viana no va estar pres ni a Mallorca ni a Santueri; ans al contrari anava i venia per l'illa així com volia. La documentació conservada a l'Arxiu del Regne de Mallorca és prou rica per poder saber moltes de les activitats del príncep estant a la nostra illa. En canvi no hi ha un sol document, ni el més petit indici, que deixi entreveure la seva estada a Santueri.

Darrerament he localitzat un document pel qual sabem que don Carles de Viana anà a Alcúdia, acompanyat de les autoritats de Ciutat. Es tracta d'una nota o registre de despeses feta pel procurador reial de Mallorca. Diu així: "Item a XXI de jauner any M CCCC LX pagua lo dit regent an Pere Pons altre dels verguers de la procuració Reyal de Mallorques, per la messió e despesa que ha feta de manament seu en la anada que lo magnífich mossèn Vidal Castelladoriz lochtinent general en lo Regna de Mallorques ensempe ab lo dit regent a d'altres fem per acompanyar lo molt inlustre lo senyor Príncep en la villa de Alcúdia per rahó de una nau de genovesos de MD bótes la qual fonch arribada en lo port de la dita villa de Alcúdia per furtuna de temps, per la qual rahó li fonch feta armada per mar per pendra aquella, les quals messions foren fetes axí en messions de menjar e de beura, loguers de bèsties e provisió de aquellas, en la qual anada stigueran quatre jorns qui comensaren diluns a XVII de decembre any M CCCC LVIII e finaren a XX del dit mes e any". Les despeses foren de 27 lliures, 3 sous i 6 diners.

D'altra banda foren despeses 521 lliures i 5 sous, moneda entregada al comptador "del il.lustre senyor don Karles, per gràcia de Déu príncep de Viana, primogènit de Aragó e Sicília, etc... al dit senyor príncep degudes e pertanyents

per la provisió de sa casa e del seu plat", corresponent a tres mesos (ARM RP 3.560 f. 85v).

RECTORS

1562, febrer.- El bisbe Diego de Arnedo mana als rectors de la Diocesi facin residència personal a les seves respectives parròquies. Dia 24 d'abril el bisbe concedí llicència a Antoni Riera àlias Melcior, regent l'església de Sant Llorenç, sufregània de Manacor, per administrar sacraments (ADM Liber Comunis f. 5v i 27v).

SA BLANQUERA

1560, 20 novembre.- El Rei escriu al procurador reial de Mallorca: "Per part de Joan Blanquer, prevere, de aquex Regne nos és stada feta relació que ell té una possessió nomenada Blanquera en lo terme de Manacor en la qual ha unes garrigues de les quals per no esser conredisses no'n ve utilitat alguna al Real Patrimoni, y perquè ell entén fer dites garrigues conredisses...", demana pagar delme pla, que és de 10 quarteres una. El Rei demana informació (ACA reg. 4.356 f. 167v).

NOTA HISTÒRICA

El mes de setembre de 1432, Jaume Vives i muller Francesca, (Son Vives?) venen a Guillem Bramona, mercader, 20 quintars de llana de les seves ovelles que tenen en el terme de Manacor, a raó de 4 lliures i 7 sous el quintar. (ARM prot. Antoni Contestí C-60 f. 214)

Ramon Rosselló

ESCOLA

Dia 16 plors, alegria, susto, nostàlgia... no tots els nins veuen amb els mateixos ulls el començament de l'escola. Plors els més petits per esser la primera vegada que hi van; alegria per la retrobada dels companys que s'havien perdut de vista durant les vacances; nostàlgia per l'estiu que se'n va...

A.P.A.

Els dies 12, 13 i 14 l'APA distribueix els llibres de text a la Rectoria. Els beneficis es destinaran a la compra de material escolar.

Dia 26, Assemblea General per tal d'eleger els nous membres de la Junta Directiva i els representants dels pares dins el Consell escolar.

SOPARS

Dia 20, i mitjançant un sopar, es dona per acabat el curs de fotografia organitzat per Flor de Card. Esperem que els nostres fotògrafs hagin après alguna cosa i així puguin millorar la qualitat de les seves fotografies.

El 26, el Govern Balear convida a sopar a la Premsa Forana, per tal d'explicar-los el vinent pressupost de la Comunitat Autònoma.

FESTES

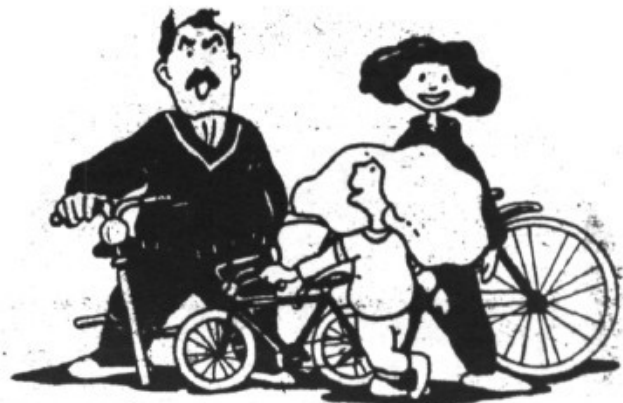
Futbol, cicleturistada, recorregut incògnit per a petits i grans, carreres de bicicletes, ofici solemne, ball de bot... Bé, ens pareix que més activitats per les festes de la Mare de Déu no n'hi podia haver. Ara bé, enc que sembli una conya, suposam que amb preus populars no es pot fer gaire coses més.

CA'S SERVERI

TALLER
MECÀNIC
REPARACIONS
EN GENERAL

Cardassar, 25 * SANT LLORENÇ

CONCURS

Dia 10 de setembre, un jurat compost per n'Antònia Tous, en Miquel Rosselló, en Pere Riera, en Guillem Soler, en Josep Ferragut i en Josep Cortès atorgà el primer premi de cartells per a la Dimoniada del 86 al realitzat per Bartomeu Caldentey.

L'esmentat cartell servirà per anunciar la III Trobada de Dimonis, que es durà a terme a Sant Llorenç a primeries de gener i el guanyador se'n durà un objecte de la seva elecció valorat en 20.000 pts. El segon i tercer premi està estipulat que se'n duguin 15.000 i 10.000 pts. respectivament. Els tres premis han estat donats per l'Ajuntament.

Enhorabona als tres premiats.

NOCES

En Rafel Genovart Femenias i na Margalida Melis Sureda feren l'esclafit el dia 7 de setembre a Sant Llorenç. Acabada la cerimònia es passejaren pel poble damunt una cullera de grua. Enhorabona!

DEFUNCIONS

El dia 3 de setembre mor al nostre poble na Magdalena Riera Morey, que era viuda i tenia 85 anys. Al Cel sia.

NAIXAMENTS

Dia 6 de setembre neix a Son Carrió na Margalida Prohens Sureda, filla n'en Rafel i na Francesca. Enhorabona!

En Rafel Mateu Gomila, fill d'en Rafel i na Maria Magdalena, neix a Sa Coma el dia 10. Salut!

En Rafel Pascual Febrer neix dia 13 a Sant Llorenç. És fill d'en Pere i na Francesca. Enhorabona!

Na Sílvia Roig Pomar, filla d'en Rafel i na Francesca neix a Sant Llorenç el dia 21. Salut!

Na Maria Sandra Macias Nieto neix a Sant Llorenç dia 24 de setembre. És filla d'en Luís Miguel i n'Esperanza. Enhorabona!

Maria Galmés
Antònia Servera

ESPORTS

El primer diumenge de setembre el Cardassar va començar la lliga de futbol.

També durant aquest mes s'ha organitzat una lliga de tenis, la durada del la qual està previst que arribi fins a començaments del 86. Per tant, tendrem tenis per molt de temps.

ESPORTS

SOLER »« PONT

Carrer Nou, 35 T.569310 SANT LLORENÇ

POLLASTRES
ROSTITS

Sureda, 1
Telèfon 570624

La secretària se'n va. Després de poc més o manco un any de dirigir la burocràcia municipal, na Pilar deixa l'Ajuntament de Sant Llorenç i se'n torna a la Península. La versió oficial és que, com que fa poc temps que s'ha casat, prefereix fer feina a un poble que estigui menys lluny del seu home, per així poder-se veure més sovint i abaratar els costos dels viatges. No és que aquesta versió sigui mentida, però tampoc no és tota la veritat.

Des d'un principi la idea era mirar d'aconseguir una plaça a Mallorca pel qui ara és el seu marit, ja que ella estava a un Ajuntament ric i d'una categoria concordant amb la seva, és a dir, de segona. A poc a poc, emperò i segons el meu parer, l'ambient de feina s'ha anat tornant tan poc agradable per mor dels polítics, que l'ha portada a prendre la decisió d'abandonar el primer poble on ha exercit sa professió i sol·licitar la plaça provisional d'un ajuntament de tercera categoria.

I és una llàstima, perquè, des del meu punt de vista, ha estat la més eficient i imparcial dels que hem tengut, sense voler doblegar-se a les exigències de cap partit en concret i duent al dia les tasques prò-

pies del seu càrrec. Recordau que enguany ha estat el primer any des d'en feia molts que els pressuposts han estat enlestits a començaments de febrer.

Vet aquí, idò, que ja tornam estar sense secretari, condició que s'ha anat succeint des que es va jubilar don Paco, i que no sembla que dugui camí de solucionar-se a curt plaç. Mentres no en trobem un altre, un funcionari -presumiblement n'Aina Femenias-haurà de deixar de banda la seva feina habitual per dedicar-se a les pròpies de la secretaria. I tot això dins un Ajuntament on gairebé res no funciona i on, a partir d'ara, als nombrosos problemes polític que patim s'hi han afegit els tècnics propis de la burocràcia.

L'OPOSICIÓ

Arrel de les tres denúncies contra altres tantes edificacions presumiblement il·legals que ha presentat n'Antoni Sansó en nom i representació del PSM, sembla que les relacions entre aquest partit i els altres que integren l'anomenada "oposició", hagin donat un tomb important de la Moció de Censura ençà.

En efecte, el fet que, segons paraules del regidor Sansó, el PSOE i el CDS no hagin volgut signar la primera de les denúncies ha donat peu a que no els oferís la possibilitat de signar les altres dues, i a que aquest sigui el camí que, de no millorar les relacions, faci comptes seguir d'ara en endavant.

¿Quines conseqüències pot tenir aquesta espècie de "ruptura de relacions"? Poques. Únicament enfortir un poc més la majoria governant, que, en vista que l'oposició no fa un front comú en tots els casos, veu allunyar-se la possibilitat de que continui indefiniblement el boicot total que els estan fent.

Per ventura el poble en sortirà guanyant.

Josep Cortès

HOMENATGE A JOAN FORNÉS SUREDA

Joan Fornés Sureda, nat a Son Servera el dia 10 de gener de l'any 1902, fou corresponsal del diari "Foc i Fum" de Ciutat de Mallorca durant els anys 20. El que em proposo aquí és fer un homenatge a aquest senyor que fou el meu padri. Els anys que serví la seva pàtria es dedicà a escriure gloses sobre al.lotes i servei militar. Escrigué dos quaderns però es perderen al llarg del temps.

L'amo en Toni "Racó", de Sant Llorenç, conegué el meu padri i em recità qualque glosa seva:

Cada dia en veig una
que passa p'es meu corter.
Un dia que caigui bé
li diré si s'ha perduda.

Estira, que ara ve peix!
Tu me'n podràs contar de bones.
Principalment amb ses dones
t'has carregat un bon feix!

Quinto quan t'entreguis,
en entrar dins es corter,
damunt tu no duguis
ni tabac ni cap dobber.

Quan lendemà de matí
que d'es llit vos aixecareu,
entre voltros vos direu:
"Jo no som pogut dormir".
Algun que vos sentirà
vos dirà: "Calla, pelut!,
que aquí dins has d'estar
fins que es pèl t'hagi caigut!".

Si es cabo algun pic
vos parla un poc furiós,
a fumar convidau-lo,
veureu com vos serà amic.

Don les gràcies a l'amo en Toni "Racó" i dedic aquest homenatge a Mado "Carbona", vídua d'en Joan Fornés i padrina meva.

Sylvie Fornés

LLIBRES I PAPERS

Bearn

Silenci, 7
MANACOR

WUNSCH

Quan el negre de la nit
fugia de por davant la teva radiant
arribada,
enmig
de mars d'homes, coses, flors,
entre el cant de l'òliba
i les botzines dels quatre rodes,
tot esdevenia diferent.

Els espills tornaven folls,
ja no sabien el que rebien,
les estrelles s'enforinyaven per qualsevol
racó del firmament, per no quedar cegues
davant els teus raigs de franquesa,
i els homes -els superhomes- preparaven
les eines per abordar el teu
enigmàtic vaixell,
que els repelia una nit darrera l'altra.

Mentrestant,
jo t'esperava
a l'hora de sempre
al cap de cantó de costum,
davall l'antic fanal, que amb tèbia
claror em deixava llegir Kavafis.

Guillem Femenias

CLÍNICA VETERINÀRIA

Hernán Cortés, 3
MANACOR
T. 554265

Burgues, s.n.
FELANITX
T. 581579

- * MATERIAL FOTOGRÀFIC
- * ARTICLES DE LABORATORI
- * FOTOGRAFIES DE MARGALIDA MOREY

S'ESTUDI

General Mola, 11-E
(Baix de's Cos)
Tel. 55 40 78 MANACOR

UN GREU PROBLEMA SOCIAL: LA MALALTIA DE L'ALCOHOLISME.

A tot el món està admès que l'alcoholisme és una malaltia i no simplement un vici. El tan debatut dilema de si l'alcohol és bo o dolent, ha resultat completament aclarit i establert que ingerit amb moderació no pot ocasionar problemes, però que l'habitud exagerada pot convertir una persona en una autèntica desferra humana.

Una definició sobre l'alcohol, dictada pel màxim organisme sanitari mundial -l'Organització Mundial de la Salut-, diu: "L'alcohol és una droga d'acció intermèdia, per naturalesa i intensitat, entre les drogues que produeixen toxicomania i creen hàbit".

No s'ha demostrat que la malaltia de l'alcoholisme es transmeti genèticament, però en una llar on un dels cònjuges sigui alcohòlic, hi ha un elevat percentatge de contagi entre pares i fills, ja que està demostrat que la figura del pare -en el que és bo i en el que és dolent-, normalment, és imitada pels fills. No sòlament l'habit és el desencadenant de la malaltia de l'alcoholisme, ja que aquest generalment, de no estar condicionat per una alteració emocional, condueix a problemes físics, no per això sense interès, però menys destructius que els psíquics.

És important saber que l'alcohòlic no neix essent-ho, sinó que una sèrie de factors emocionals el converteixen en això. No és determinable a quin edat sorgeix el problema amb totes les seves conseqüències -tot i que l'índex més elevat de malalts alcohòlics en llur etapa crònica es dona entre els trenta i els quaranta anys-, després d'haver recorregut un procés destructiu molt dolorós. Malgrat això, cada dia són més els joves que arriben a aquest punt. Són paraules d'un alcohòlic: "Es pateix moltíssim abans de conèixer la nostra veritat: que som malalts alcohòlics".

Des d'un temps ençà ha augmentat la consciència social vers el problema de l'alcoholisme -sens dubte el problema social més greu del nostre temps-, ja que no afecta només el malalt com a individu, sinó també tots els qui l'envolten. Les estadístiques oficials determinen que s'acosten als quayre milions de malalts alcohòlics a tota Espanya -mig milió són dones-, això suposant que no hagi estat superat aquest nombre. Això equival a dir que més de deu milions d'espanyols, bé directament (els malalts) o indirectament (els familiars), viuen el problema de l'alcoholisme.

L'associació mundial Alcohòlics Anònims disposa d'un interessant test per a determinar la presència de la malaltia de l'alcoholisme, el qual només pot esser respost pels mateixos interessats:

1.- ¿Has tractat alguna vegada de deixar de beure durant una setmana o més temps, sense haver pogut acomplir el termini?

- 2.- ¿Et molesten els consells d'altres persones que han tractat de convèncer-te que deixis de beure?
- 3.- ¿Has intentat alguna vegada de controlar-te canviant d'una beguda a una altra?
- 4.- ¿Has begut alguna vegada a primera hora del matí, durant el darrer any?
- 5.- ¿Tens enveja de les persones que poden beure sense que això els plantegi dificultats?
- 6.- ¿Ha empitjorat progressivament el teu problema amb la beguda durant el darrer any?
- 7.- La teva manera de beure ¿ha creat problemes a casa teva?
- 8.- A les festes familiars o socials en les quals la beguda és limitada ¿tractes d'aconseguirne d'extra?
- 9.- Malgrat sigui evident que no pots controlar-te ¿has continuat afirmant que pots deixar de beure "per tu mateix" quan vulguis fer-ho?
- 10.- ¿Has faltat al treball durant el darrer any per causa de la beguda?
- 11.- ¿Has tengut alguna vegada "lapsus mentals" (oblit d'actes realitzats) a causa de la beguda?
- 12.- ¿Has pensat alguna vegada que podries tenir més èxit a la vida si no beguessis?

Has respost "sí" a quatre o més preguntes? Si és així les probabilitats són que ja tens un seriós problema d'alcoholisme, o que el tendràs en un futur molt pròxim. ¿Per què asseguren això els alcohòlics anònims? Senzillament, perquè l'experiència personal de centenars de milers d'alcohòlics recuperats en llurs grups els ha ensenyat algunes veritats bàsiques respecte als símptomes en la forma de beure que acaben arrossegant a la malaltia.

Per a qualsevol informació respecte d'aquest tema o per a conèixer la ubicació dels grups d'Alcohòlics Anònims que funcionen a les Illes, podeu dirigir-vos a l'Apartat de Correus 1015, a 07080 Ciutat de Mallorca, o bé trucar al telèfon (971) 231169, on sereu informats gratuïtament de tot el que comporta la malaltia de l'alcoholisme i la seva recuperació.

Ramon Draper i Miralles

(Escriptor especialitzat en temes de marginació social)

Dia 20 d'agost a la plaça Nova de Sant Llorenç actuà un grup folklòric de Terol. Aquest grup estava convidat a la Mostra Internacional Folklòrica que des de fa 6 anys se celebra a Sóller.

Del contacte que tenguérem amb la gent del grup "Amigos de la Jota" poguérem treure una informació dels balls, costums i cultura de Terol, així com també una síntesi de la trajectòria del grup.

L'agrupació artística "Amigos de la Jota" va ésser creada l'any 1953, baix del patrocini de l'extingida Obra Sindical "Educación y Descanso", passant més tard a mans gestores de l'Institut Social del Temps Lliure.

De llavors ençà ha participat a nombrosos festivals d'Espanya i de l'estranger, podent destacar-se els següents:

- 1954 Festival Folklòric de Saragossa
- 1955 Festival Internacional de Folklore "Llac de Como" (Itàlia)
- 1959 Feria Internacional Burdeos (França)
- 1960 Feria Española Bruselas (Bèlgica)
- 1960 Intercanvi Cultural Alemanya

El mateix any fan gira per quasi tot el Marroc i també al país veïnat: Portugal.

La geografia espanyola es pot dir que ha estat recorreguda quasi en la seva totalitat pel grup "Amigos de la Jota", guanyant premis a les Jornades Folklòriques d'Aragó i d'Alcázar de San Juan. També han participat a festivals de l'Européade, a Antwerpen (Bèlgica), Gijón (Espanya) i Viena (Austria).

Malgrat gaudeixin d'una popularitat i d'un gran reconeixement, el grup no disposa de moltes ajudes econòmiques per part dels organismes públics, però tot i així el grup exerceix una labor encaminada a recuperar el patrimoni folklòric d'Aragó i de Terol en particular.

Els instruments que empren són: bandúrries, llaüts, guiternes, castanyetes i qualche

vegada el "guitarrico". Aquest darrer instrument és una espècie de guitarra molt petita amb quatre cordes de veus molt agudes.

El seu repertori se centra en un sol ball: la jota. Ara bé, hi ha que dir que són moltes les modalitats que coneixen. D'aquí que puguin oferir una mostra prou rica, variada i agradable. El compàs de la jota és de tres per quatre, tres per vuit, tres per setze i les seves variacions.

Els membres del grup creuen que el futur de la jota està, ara més que mai, assegurat, ja que disposen d'una escola integrada per un nombrós grup de nins i nines que estan aprenent el cant, el ball i la cançó de Terol.

Els cants són interpretats pels cantadors o joters i les lletres de les jotes enalteixen la noblesa, l'amor i la devoció a la Verge del Pilar i a l'orgull d'ésser aragonès. A l'actuació que ens oferiren quedà demostrada la capacitat d'improvisació que solen tenir els joters.

Volem aprofitar aquestes retxes per donar les gràcies a l'Ajuntament, el qual se'n va voler fer càrrec del patrocini d'aquesta vetlada i, evidentment, l'enhorabona a Aires Sollerics, que des de fa sis anys està duent a terme una tasca tan important com és l'organització de les Mostres Internacionals Folklòriques.

J. Domenge

BANESTO

La major empresa bancària d'Espanya
al seu servei.

ETELAND *La Aventura*

Com el maig, és el mes de la Mare de Déu. Es celebra la festa de les imatges marianes que, segons tradició, han estat trobades, les quals, ja que hom n'ignora, doncs, el dia propi de la celebració de la festa, la fan per la del naixement de Maria. També sembla que, en venerar la Mare de Déu al punt d'ella néixer, es vulgui celebrar el despertar de la mare terra per un temps adormida, i ara en ple desvetllament i disposada a prodigar els dons de la verema propera, com també a rebre la llavor sagrada després de la llaurada i de la sembra immediates.

Quan el càlcul calendàric del temps es feia a base de les feines de la gleva, sembla que l'any havia començat vers aquest moment i que el setembre era el darrer mes. Aquesta distribució corresponia a una lògica agrària, car vers aquest temps ja s'han fet les collites dels fruits principals i cal recomençar les tasques de la sembra. El nom de setembre en basc concorda amb la idea del final de l'any.

És probable que hom hagués fet dependre el començament de les veremes de l'aparició d'un estel determinat en rompre l'alba; hom l'anomena "Estel de Sant Miquel" o "Estel veremador". Segons la dienda, hom no pot començar a fer vi sense aquest anunci del Cel, que avisa que ha arribat l'hora, i el vi que surt del raïm trepitjat abans d'aquest dia, és un verí que mata a qui en beu.

Dia 8.- A més de la nostra Mare de Déu Trobada, aquest dia fan festa les mares de Déu de Lloseta, Costitx, Moscarí, Banyalbufar, Maria de la Salut, Fornalutx, Santa Maria del Camí i Galilea. A més hi sol haver una diada a Lluc i una romeria al castell d'Alaró.

Dia 18, Sant Ferriol.- Fill de terres de França, i, segons conta la tradició, havia estat capità de lladres. Malgrat l'esborronador del seu ofici, tenia un bon fons i era creient. Cada vegada que cometia un crim se n'anava a confessar i pretenia que el confessor l'absolgués, i, com que això no era possible, aleshores matava el confés. Conta la llegenda que el confessor de Sant Pau el va convèncer de que duia un mal camí, però quan ho va fer sebre als seus, ho prengueren per covardia i, després de matar-lo, l'enterraren davall una bóta de vi. Aquesta bóta, amagada a un recó d'una taverna, tenia la virtut de no acabar mai el vi, i va donar origen a la comparança "semblar la bóta de Sant Ferriol", aplicada a les coses de llarga durada i que semblen inexhauribles.

Sant Ferriol era el patró dels lladres, els quals avui feien festa rigorosa en honor del seu patró. Avui, encara que els vingués a les mans l'or a grapades, es guardaven de tocar-ne ni una malla, per por de condemnar-se. En conseqüència, hom podia deixar les cases obertes i àdhuc els diners i joies al mig del carrer.

Dia 21, Sant Mateu.- Era cobrador d'arbitris i de mals de rei, i Jesús l'anà a trobar a la taula on exercia la seva feina i el convencé d'abandonar l'ofici. El tenen per patró els burots, especialment els cobradors i els dinerers, així com també els jardiniers. A les Balears avui comencen les veremes.

Dia 29, Sant Miquel.- Els nostres avis consideraven el dia d'avui com un dels més perillosos de caure en temptació i sota l'acció malèfica del diable, puix que Sant Miquel, per tal de celebrar la seva festa, el deixa en completa llibertat, i el dimoni se n'aprofita.

Com és sabut, l'atribut de Sant Miquel són unes balances; per això el tenien per patró els balancers, romanillers, argenters, carnisers, els revedors i d'altres oficis. Segons resa el refrany, per Sant Miquel comencen les pluges. La pagesia té aquest arcàngel per plover i s'hi encomana perquè faci ploure amb mesura, és a dir, ni poc ni massa, i també acut a ell perquè guardi d'inundacions i dels estralls de l'aigua.

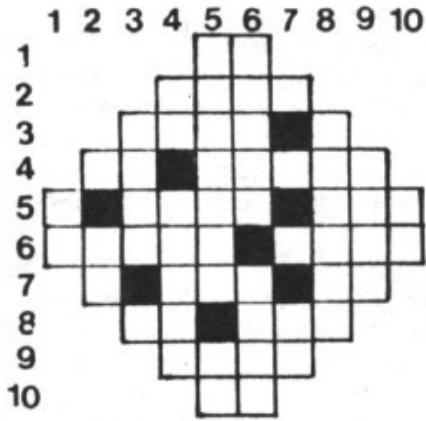
Per terres germàniques, sant Miquel ha vingut a substituir al Wotan precristià, déu de la guerra, heroi del poder inaudit, vencedors de dracs, de serpents i del dimoni que abatia i aterrava, i que en aquest moment de l'any actuava amb més intensitat que en d'altres per tal de destruir les forces malèfiques que podien destorbar i perjudicar les feines sagrades de la sembra.

(Del "Costumari Català")

Representació del mes de setembre, segons un llunari del segle XVII.

MOTS CREUATS

HORIZONTALS.- 1.-Nota musical. 2.-Es diu del fruit de la pera. 3.-Natural del Laci. Consonant. 4.-Nom de lletra grega. Ple ta. 5.-Símbol del sofre. Argument o tema d'una composició, que es posa al seu davant com a títol o introducció. Es diu de la massa d'aigua salada que cobreix una gran part de la superfície de la Terra. 6.-L'home l'emprea per a llaurar. Part de cadascun dels dos membre sinferiors de l'home des del genoll fins al peu. 7.-Nom de lletra. Època notable en què comença un nou ordre de coses. Gos. 8.-Arbre de la família de les ulmàcies. Es diu de la germana del pare o de la màra. 9.-es primer home. 10.- LLengua d'....

VERTICALS.- 1.-Article. 2.-Símbol del fòsfor. Déu egipci. 3.-Lilà. Símbol de l'oxígen. 4.-Aliment. Inflor deguda a infiltracions seroses en el teixit cel.lular. 5.-Brodar en relleu. Nota musical. 6.-Instrument de cirugia. Acció d'atacar. 7.-Vocal. Cinc-cents. Símbol del carboni. Al rev. nota musical. 8.-Xarxa que, suspesa horitzontalment pels seus dos extrems en dos arbres, serveix com a llit, gronxador, etc. 9.-Ès una peça rectangular de ferro on s'acolla el motlle en la premsa d'imprimir. 10.-Al rev. terminació verbal.

FUGA DE VOCALS

S _ S _ T _ R T _ G _ S V _ N _ P _ _
 _ _ T S _ R Ç _ N S V _ N D _ G R _ P _ S
 _ _ N M _ X P R _ G _ F R R T S
 N _ _ S P G T _ C _ P R _ _ .

SOPA DE LLETRES

C T U B R J U K I N R
 L N O V E M B R E T Ç
 A B J K O A T E S D E
 E E U U T I Q N S U Ç
 A T N S L G L E R R I
 I E Y P D I A G A E P
 A M A S R R O M I R I
 L B C B U L T L H B N
 T R A Z L E L U T E Z
 I E R B U T C O S F E
 D L L A D E S S A L V
 R S N A R R O U I C A

En aquesta sopa de lletres hi trobareu els noms de deu mesos de l'any.

ENDEVINALLA

Quès és una cosa que quant més grossa és meyns pesa.

MARIA GALMÉS

VIDRES I MIRALLS

CRISTALLERIA
 Sant Llorenç

Carrer Major, 71
 Telèfon 56 92 11

SOLUCIONS

FUGA DE VOCALS

Ses tortugues van a peu
 i ets erigons van de grapes
 i un moix per agatar rates
 no és pagat a cap preu.

ENDEVINALLA

Es un forat.

R E
 P E R A
 L A C I A
 H
 A N D A R
 M A R
 C A M A
 A R A D A
 E R A
 O M
 T I A
 A D A M
 O C

N O V E M B R E
 S J A E
 E U I N
 T N L G L E
 I G A E
 R O M
 B L
 E R B U T C O
 F

El C.D. CARDASSAR ha començat la present lliga tal com va acabar l'anterior, és a dir, malament. Excés de centrecampisme, manca d'idees i de motivació són els defectes més clars que pateix el nostre equip, i si a tot això hi afegim la manca de forma física en alguns jugadors, arribarem a la conclusió de que les coses no podien haver començat d'altra manera.

3 punts dels 8 que estaven en joc és un pobre bagatge per a un equip amb aspiracions de jugar la lligueta. Entrem a veure una mica com es desenvoluparen les coses en aquest xerec mes de setembre.

CARDASSAR 2, R. LA VICTÒRIA 1.

Miracle. Miraculosa victòria del Cardassar davant un fluix R. Victòria, que únicament va venir a defensar-se en el primer partit de lliga.

S'adelantaren els visitants -coincidint amb l'expulsió directa de Pinya i de Lluís per doble amonestació-, en el minut 85. Però, increïblement, els locals, en una sorprenent reacció i entrega, aconseguiren remontar el resultat amb gols de Rosselló (88') i Nadal (92'). Al final alegria per la victòria aconseguida, però decepció pel joc realitzat.

POLLENÇA 3, CARDASSAR 0.

Sense pal.liatius. 20 minuts de bon joc li bastaren al Pollença per desfer-se d'un desdibuixat Cardassar. Dos gols de cap sentenciaren el partit a mitjan primer temps. A la segona meitat, quan pareixia que el Cardassar reaccionava, va venir el tercer gol, que serví per tancar totes les il.lusions grogues. Cal destacar la combativitat de n'Agustí i els darrers 20 minuts, durant els quals vàrem tenir dues clares oportunitats de marcar.

CARDASSAR 0, CULTURAL 0.

Decepció. 90 minuts d'autèntic avorriment vàrem haver d'aguantar els nombrosos afeccionats que acudírem al camp municipal amb la intenció de veure un Cardassar gran. Dominaren els locals, però l'equip de Pollença es va defensar amb molt d'orde i va aconseguir rapinyar un vàlid positiu del seu desplaçament a Sant Llorenç.

Desgraciadament l'àrbitre Sr. Navarro els va privar d'un clar penalty en el minut 86', quan tomaren en Galmés dins l'àrea.

LLOSETA 2, CARDASSAR 1.

No va poder ser. El Cardassar no va poder esborrar el negatiu que li va endossar el Cultural feia set dies. La veritat és que ho

va intentar, però no va poder ser. La primera part va esser bona, controlant en tot moment els atacs llosetins. La segona, en canvi, va esser pitjor, i el Lloseta, amb dos gols en deu minuts va sentenciar el partit. El gol de l'honor fou obra d'en Pinya, que per qüestions tàctiques va ocupar el centre del camp.

Resumint, pareix esser que les coses no se li posen gaire bé a aquest Cardassar amb 3 punts i únicament 3 gols a favor davant els vinents partits. Esperem que l'equip reaccioni i agafi l'ona del bon joc, per a que tots disfrutem de les seves victòries.

Bernat Pascual

JOIERIA FEMENIAS

LLISTES DE NOCES
OBJECTES DE REGAL

Carrer del Rector Pasqual, 8 * T. 569072

ELECTRICITAT DE L'AUTOMÒBIL
Telèfon 569067 * SANT LLORENÇ

CA'S PINXO

Amb una mica d'imaginació, alcanco per aquells que han viscut l'era de la televisió i el plàstic ho aconseguirem. Vint, trenta, quaranta, cinquanta anys enrera. La gent viu predominantment del camp. Les cases de foravila estan totes habitades. Es té un altre concepte del temps -oblidem per un moment aquesta frissor actual-. El problema de moltes famílies no és el cotxe nou, ni l'apartament; és simplement el quemenjar. A l'hivern les vetlades són llargues i, malgrat un més pronunciat cansament físic, s'aprofiten per feinejar, passar el rosari o becar fora el foc.

Si qualsevol dia a qualsevol moment un home -les dones no estan autoritzades a permetre's aquests petits luxes (?) - volia rompre la rutina del quefer diari, o s'havia de veure amb algú per parlar de negocis, o no s'acabava de trobar bé a caseva... sòlament tenia una opció: anar a algun dels cafès de la vila. Res més. O això o colgar-se dejorn.

A la força els cafès d'ahir havien de tenir un sentit diferent als actuals. Eren una altra cosa. El lloc on es congraven i s'escampaven notícies i mentides, on cadascú havia de provar-se amb els altres per tal de limitar i afiançar el seu rol -el qui tenia més coneixements, el més avar, el més llest, el graciós, el qui decidia...- en cada rot-

lada i en cada moment.

La fotografia -noucentista per l'estructura, pel decorat, pel mobiliari i àdhuc per les persones- també evoca tot un món que molts sòlament coneixem per la literatura: el de la sana tertúlia, el del xerrar per xerrar, el de comprovar sense que la sang s'encalenteixi que els altres poden tenir un parer ben diferent i alhora tan vàlid com el propi.

Evocació que, a dir ver, no sé amb certesa si es podria situar al Sant Llorenç d'ahir, car tots sabem que per molts d'anys aquí -com a la resta de l'Estat- l'arròs anava a grumallons (I avui, ¿com va l'arròs?).

Ah! Si el marbre de les taules o les rajoles d'aquelles parets eris poguessin contar els diàlegs, les expressions, els mots i les seves interpretacions... amb la perspectiva que ens dóna el temps. Quin goig!

L'aspecte vital, de transcendència en l'esdevenir de la comunitat llorencina, fan de CA'S PINXO -i també dels altres cafès d'ahir- un marc a considerar, una parada obligatòria per a qualsevol intent seriós d'historiar el passat, encara calent, del nostre poble.

Guillem Pont